http://laportileorientului.wordpress.com/2007/12/07/a-fi-bun-roman-de-nae-ionescu/

“A fi bun roman” de Nae Ionescu

Intampinarea, plina de dorinta sincera a unei lamuriri, pe care colegul meu de invatamant, d. prof. Frollo, a publicat-o in aceasta foaie in apararea romanilor catolici, ne da prilejul sa revenim asupra unor chestiuni pe care noi, la “Cuvantul”, le socotim drept fundamentale.

D. Frollo se intreaba surprins si, oarecum, indurerat: de ce si de unde indarjirea unor cercuri ortodoxe impotriva romanilor de confesiune romano-catolica? Adica cum, un catolic nu poate fi un “bun roman”? Si nici nu mai asteapta raspunsul; caci dreptatea atitudinii d-sale ii apare ca evidenta.

La prima impresie - desigur! Dar numai la prima impresie. Caci, in fond, chestiunea asa cum e pusa de d. Frollo, si in genere de toti romanii catolici sau numai catolicizanti, este cu mult prea putin precisa pentru a putea contribui la lamurirea problemei.

In adevar, oricat de paradoxal s-ar parea, toti romanii catolici sunt in masura a raspunde victorios la intrebarea daca un catolic poate fi un “bun roman”. Nici unul nu se opreste la chestiunea mai simpla - dar cea relevanta - daca un catolic poate fi “roman”. Et pour cause! Caci a fi “bun roman” este, sub raportul etnic si spiritual, mai putin decat a fi “roman” pur si simplu. Dar ceea ce in adevar atinge miezul problemei noastre, nu e chestiunea bunului roman, ci a romanului.

Sa ne lamurim. “Bun roman” este o notiune foarte vaga, foarte complicata si foarte confuza. Ea inchide un element de valorificare morala, unul de incadrare politica, si in ultima analiza, unul de apartenenta spirituala.

Bercu Solomon, din targ de la Pascani, care munceste de dimineata pana-n noapte, care isi plateste regulat birurile si e respectuos cu legile tarii,

care a fost in razboi si si-a implinit insarcinarile cu convingerea ferma ca e dator sa o faca, este desigur un “bun roman”.

Samuel Micu, carturarul ardelean care a mers dupa invatatura la Roma, a adus de acolo dovada latinitatii noastre si a contribuit ca nimeni altul la definirea, la delimitarea constiintei noastre nationale, este iarasi un “bun roman”. Si tot asa, pentru a ne tine in istorie:

Ion Bratianu-tatal care a construit armatura statului romanesc modern si urmarit, cu o putere vie inca in copiii lui, instapanirea romanilor asupra statului si avutiei din cuprinsul lui, a fost un “bun roman”.

“Buni romani” toti acesti trei, fara indoala. Dar si romani? Aici e nodul chestiunii. Sa nu mai vorbim de Bercu Solomon, saracul, - desi poate cel mai patetic dintre toti. La el situatia e clara: “bun roman”, adica: bun cetatean al statului roman, in cea mai larga acceptiune a cuvantului. Pentru asta, insa, nu e nevoie sa fii numaidecat roman, nu? Dupa cum nu e Bercu Solomon; desi nu este exclus ca acesta sa fi murit in razboi, cu linistea detasata si lipsita de retorism a celor care au constiinta implinirii unei datorii fata de o realitate colectiva care ii inglobeaza si ii depaseste.

Cazul lui Samuel Micu e ceva mai complicat. Calugarul acesta papistas este unul din ctitorii constiintei romanesti. S-ar putea oare pune la indoiala romanismul lui? Si totusi, se poate. Eu nu vreau sa cercetez aici daca Samuel Micu a fost sau nu roman cu adevarat. Cred insa ca pot afirma ca nu e nevoie sa fii roman ca sa faci ce a facut Micu.

Iata, mai anul trecut ne-a cercetat aici in Bucuresti un englez, colonelul Wedgwood. Wedgwood este un englez de bastina. Neamul lui fabrica portelanuri de vreo doua sute de ani. Colonelul nostru este insa…ziarist. Poate ca putini oameni au facut pentru constiinta etnica si pentru nationalismul evreu, cat a realizat Wedgwood, acest staruitor si indaratnic militant al sionismului. Care e insa situatia lui?

Daca ar fi locuit in Palestina, ar fi fost, desigur, un “bun evreu”. Este el insa pentru asta si evreu? Evident, nu!

…Iata, deci, cum cazul lui Samuel Micu devine irelevant.

Mai ramane cel al lui Ion Bratianu-tatal. Exemplul colonelului Wedgwood este si aici hotarator. S-ar putea totusi ca el sa nu epuizeze fondul chestiunii; de aceea vom insista.

E incontestabil ca Ion Bratianu a voit sa fie roman. *A voi sa fii* roman nu inseamna insa si *a fi* roman. A fi roman inseamna o stare naturala, o formula de echilbru a existentei din care decurg, prin insasi desfasurarea vietii, anumite forme. Un bob de grau, daca il ingropi in pamant, la umezeala, incolteste si da fir. Un anumit fir, cu o anumita dezvoltare, necesara, mai dinainte determinata de insasi structura bobului de grau. Asa se petrece si cu “romania” noastra. A fi roman inseamna a avea o anumita plamada, din care decurg cu necesitate absoluta anumite atitudini si gesturi. Vointa noastra nu are nimic de zis in aceasta imprejurare; pentru ca noi *nu ne putem depasi in chip normal pe noi insine decat incetand a mai fi noi insine.*

Prin urmare: Ion Bratianu-tatal a construit statul nostru modern. Este acest stat in adevar *romanesc*? Daca da, atunci, desigur, Bratianu a fost in adevar roman. Dar daca statul nostru modern nu e cu adevarat romanesc? Atunci lucrurile se schimba: Ion Bratianu a fost “bun roman”, adica a avut cele mai bune intentii pentru poporul si statul nostru, - dar “roman” nu a fost. Dupa cum nu e grau samanta care sfarseste prin a purta un spic de orz.

Iata deci adevaratul cadru al problemei. Catolicii romani revendica pentru ei calitatea de a fi “buni romani”. *Es ist zu viel des Guten*. Noi ne-am multumi numai cu raspunsul la o intrebare … mai modesta: *Buni romani* puteti fi si, desigur, sunteti. Sunteti insa si *romani*?

30 Octombrie 1930